

OPERATIVNI PLAN
provedbe

NACIONALNE STRATEGIJE STVARANJA
POTICAJNOG OKRUŽENJA ZA RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

od 2007. do 2011. godine

Zagreb, listopad 2006.

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. ANALIZA STANJA RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA U HRVATSKOJ.....	3
2. VRIJEDNOSNO UTEMELJENJE ODNOSA DRŽAVE I CIVILNOGA DRUŠTVA.....	4
3. SOCIJALNA KOHEZIJA.....	4
4. SUDJELOVANJE GRAĐANA U OBLIKOVANJU JAVNE POLITIKE.....	5
5. OBRAZOVANJE ZA DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO I LJUDSKA PRAVA.....	7
Obrazovanje o ljudskim pravima i aktivnom, odgovornom građanstvu od ključne je važnosti za razvoj europskih pluralističkih demokracija. Vijeće Europe poduzima posebne programe za pomoć zemljama u demokratskoj tranziciji u razvoju novih nastavnih programa i sredstava za podučavanje o važnim temama. Tako je u cilju kulturne suradnje iniciralo Projekt «Obrazovanje o demokratskom građanstvu»	7
6. PRAVNI OKVIR ZA DJELOVANJE I RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA.....	8
6.1. Temeljni zakoni i propisi.....	9
6.2. Propisi koji reguliraju osnivanje i djelovanje različitih vrsta organizacija civilnoga društva...9	
6.3. Propisi koji reguliraju specifičnosti i/ili iznimke u djelovanju i poslovanju organizacija civilnoga društva.....	9
6.4. Dokumenti kojima se uređuju odnosi države i organizacija civilnoga društva.....	10
7. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA POTPORU RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA	12
8. SUSTAV FINANCIRANJA POTPORE I RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA.....	14
8.1. Financiranje inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva.....	14
8.2. Ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva.....	15
8.3. Razvoj socijalne ekonomije i neprofitnog poduzetništva	16
10.1. Razvoj volonterstva u Hrvatskoj	19
10.2. Razvoj zakladništva	20
11.1. Suradnja u provođenju zajedničkih ciljeva vanjske politike i uloga socijalne diplomacije..	22
11.2. Uloga organizacija civilnoga društva u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji.....	22
11.3. Doprinos organizacija civilnoga društva jačanju regionalne suradnje.....	22

UVOD

Izazovi i prioriteti koji se navode kao ciljevi u zaključcima *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva* podloga su za *Operativni plan* koji će Vlada Republike Hrvatske provoditi u sljedećem petogodišnjem razdoblju. Iz navedenih ciljeva proizlazi suradnja i usuglašavanje svih partnera koji su sudionici buduće međusektorske suradnje (javni, civilni i profitni sektor)

Vlada Republike Hrvatske zalagat će se da pored očuvanja postignutih rezultata, radi na jačanju već izgrađenih struktura civilnog društva, stvara poticajno okruženje za daljnji napredak civilnog društva koje je oličjenje građanske demokracije.

Nakon usvajanja Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva Zaključkom, na sjednici Vlade Republike Hrvatske održane 12. srpnja 2006. godine, u kojoj su navedene osnovne smjernice koje se žele postići do 2011. godine, kako bi se unaprijedio postojeći i stvorio novi pravni, financijski i institucionalni sustav potpore razvoju civilnoga društva, te stvorilo poticajno okruženje za daljnji razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, pristupilo se izradi prijedloga Operativnog plana provedbe zadanih ciljeva s mjerama, nositeljima i rokovima.

Da bi se to postiglo potrebno je da svi dionici u društvu prihvate i primjenjuju zajedničke vrijednosti demokracije koje su utemeljene na društvenim promjenama, suradnji, otvorenosti, solidarnosti, socijalnoj pravdi i socijalnoj koheziji, javnosti rada, osobnoj moći i odgovornosti, sudjelovanju u odlučivanju, uvažavanju osobnosti i različitosti, samoorganiziranju, cjeloživotnom učenju i slobodnoj informacijskoj povezanosti.

1. ANALIZA STANJA RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA U HRVATSKOJ

Danas je već postala paradigma da se u društvima koja se zasnivaju na tržišnoj ekonomiji i demokraciji pojavljuju tri sektora: javni – lokalno samoupravni, profitni (tržišni) i civilni.

Civilno društvo je šire od sveukupnih formaliziranih civilnih organizacija, obzirom da obuhvaća i neformalne zajednice i individualne inicijative. Organizacije koje su osnovane radi direktne političke i vjerske djelatnosti ne mogu se u cjelini smatrati civilnim organizacijama. Danas je u Registru udruga Republike Hrvatske, po važećim propisima, upisano preko 30.650 (dana 31.10.2006.) organizacija koje većinom odgovaraju gore navedenim karakteristikama. Ova brojka pokazuje da se dogodio kvantitativan razvoj u odnosu na prvu polovicu 90-ih godina. Mnogobrojna civilna zajednica sve više afirmira društveno samoorganiziranje u cilju promicanja dobrovoljnosti, samodjelatnosti i filantropije što građanstvu omogućava iskazivanje svoje individualnosti.

U području javnih službi započeo je proces prodiranja sva tri sektora u zajedništvu, pa civilne organizacije često pružaju alternativu ili povećavaju broj mogućnosti, u prvom redu u pružanju zdravstvenih i socijalnih usluga, u obrazovanju, u kulturi, kao i kreativnom doprinosu bavljenja osobama koje su se našle na marginama društva.

Zajedno sa opisanim pozitivnim tendencijama u sektoru su prisutne određene tenzije:

- obavljena je snažna diferencijacija na organizacije civilnog društva koje su ekonomski slabe i institucionalno nerazvijene, dok su istovremeno organizacije koje obavljaju djelatnosti od općeg dobra znatno razvijenije i financijski stabilnije. Oformio se jedan uski profesionalizirani organizacioni krug, koji u većem dijelu koristi sredstva iz proračunskih izvora, kao i izvora prepristupnih fondova EU

- Zbog nedovoljne informiranosti velik dio organizacija civilnog društva nema ni saznanja o tome koji su im sve izvori dostupni, niti imaju informacija na koji način se financijski izvori mogu koristiti.
- U civilnom sektoru često vlada podvojenost, nesolidarnost koja graniči sa rivalstvom, to stoga što nije osnovan jedinstveni model predstavljanja, a postojeće krovne organizacije nemaju legitimitet zagovaranja civilnog sektora u cijelosti

Objektivni razvoj civilnog društva, stečena iskustva, daljnja demokratizacija društva i nastojanja usmjerena općem dobru, stvorit će mogućnost da godine predviđene *Operativnim planom* budu razdoblje kvalitativnih promjena okruženja u kojem djeluje civilno društvo u Republici Hrvatskoj. Jedan od neophodnih uvjeta za to je i primjena *Nacionalne strategije za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva* koja je i tolerantna i samoograničavajuća.

2. VRIJEDNOSNO UTEMELJENJE ODNOSA DRŽAVE I CIVILNOGA DRUŠTVA

Vlada Republike Hrvatske shvaća i priznaje značaj civilnih organizacija u primjeni demokratizacije društva, u ostvarivanju građanskih sloboda i ostvarivanju osobnosti pojedinaca.

Vlada Republike Hrvatske smatra apsolutno neophodnim neovisnost djelovanja civilnih organizacija i želi ukinuti njihovu političku ovisnost. Smatra prirodnom civilnu kontrolu društva i ima potrebu za istom. Promatra civilne organizacije kao važnog čimbenika u procesu pridruživanja Europskoj uniji. Isto tako, smatra apsolutno neophodnom njihovu djelatnost zbog snage stvaranja raznobojnosti svakodnevice u samopomoći, društvenoj solidarnosti i formiranju društvenog života. Smatra civilne organizacije sastavnim dijelom društvenog dijaloga i usklađivanja interesa. Stoga pruža podršku ustanovljenju koordinacija civilnih organizacija kroz stvaranje regionalnih foruma, a radi unaprjeđenja pozicija civilnih organizacija.

U cilju stvaranja mogućnosti za aktivan doprinos civilnih organizacija u pripremi i ocjeni pravnih propisa osigurava sustav pravne pretpostavke za stvaranje poticajnog okruženja za rad istih, a kroz stvaranje i pružanje financijske podrške neophodne za održivost sektora.

Ciljevi

- Osigurati neovisnost i pluralizam civilnoga društva
- Priznati aktivnosti organizacija civilnoga društva koje se zalažu za temeljne ustavne vrednote, odnosno za javnu dobrobit
- Otvoriti državne institucije i političke procese prema javnosti

3. SOCIJALNA KOHEZIJA

Vlada Republike Hrvatske oslanja se na suradnju sa civilnim organizacijama u ostvarivanju i ispunjavanju zadataka javnih službi te stvara mogućnost primjene sektorske neutralnosti na što širu podjelu rada u području zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zaštite okoliša itd. Oslanja se na djelatnost civilnih organizacija u ostvarivanju zaštite interesa u području zaštite potrošača, zaštite ljudskih i manjinskih prava, zaštite prava bolesnih i osoba s invaliditetom. Omogućava priključivanje civilnih organizacija europskim i međunarodnim civilnim organizacijama te potiče razvoj „civilne diplomacije“. Na taj način stvara ravnopravne, partnerske odnose i pomaže formiranju i jačanju koherentnog javno-političkog stava prilikom vrednovanja civilnog sektora.

Ciljevi

- Kontinuirano provoditi istraživanja socijalne kohezije u Republici Hrvatskoj i uvoditi statističke pokazatelje kojima će se mjeriti razina socijalne kohezije, socijalna isključenost i siromaštvo
- Promicati sustave društvenih vrijednosti na kojima se temelji socijalna kohezija
- Promicati sustave društveno odgovornog poslovanja profitnog sektora u Hrvatskoj
- Razvijati volonterstvo i filantropiju kao bitne elemente za razvoj socijalne kohezije i civilnoga društva
- Pravovremeno i sveobuhvatno obrazovati građane, od djece do odraslih, o vrijednostima na kojima se temelji socijalna kohezija

4. SUDJELOVANJE GRAĐANA U OBLIKOVANJU JAVNE POLITIKE

Značajan element provedbe *Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva* sadržan je u *Operativnom planu* i to kroz primjenu sustavnih propisa o djelovanju civilnog sektora. Stoga, isti trebaju biti pripremljeni u suradnju i po prijedlozima organizacija civilnog društva.

Na nivou Vlade Republike Hrvatske, odnosno resornih ministarstava potrebno je djelovati na daljnjoj izgradnji mehanizama suradnje i razvoju kanala komunikacije u interaktivnom dijalogu javnog i civilnog sektora. Vrlo važan element sustavnog uređenja civilnog sektora predstavlja stupanj razumijevanja koje treba pokazati prema građanima nenaviknutim na komunikaciju sa javnim sektorom. Vlada Republike Hrvatske poticati će sustavan razvoj društvenog dijaloga sa civilnim sektorom radi usklađivanja interesa svih dionika u društvu te omogućiti građanima da preko organizacija civilnog društva i medija iskažu svoje prijedloge i mišljenja u cilju neposrednog i aktivnog sudjelovanja u oblikovanju javnih politika.

Ciljevi

- Potaći učestaliju provedbu postojećih mjera, te razmotriti donošenje novih mjera, a vezanih uz javnost rada predstavničkih i izvršnih tijela državne uprave na svim razinama, od Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske, preko županijskih skupština do vijeća i poglavarstava gradova i općina
- Unaprijediti načine informiranja građana izmjenama postojećih i donošenjem novih zakona, konvencija i drugih propisa kojima se utvrđuje pravo na pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u odlučivanju o pitanjima važnim za opću dobrobit (pravosuđe, kultura, primjena informacijsko-komunikacijske tehnologije, zaštita okoliša, socijalna prava, zaštita i promicanje ljudskih prava i drugo)
- Utvrditi modele savjetovanja s građanima, građanskim inicijativama i organizacijama civilnoga društva, kao i načine njihova sudjelovanja u donošenju, provedbi i vrednovanju javnih politika (kodeks pozitivne prakse za savjetovanje)
- Jačati vladavinu prava i povjerenje građana u pravosudne institucije dosljednom provedbom zakona i omogućavanjem javnog uvida u rad i obavljanje javnih poslova i dužnosti

- Postići socijalni dijalog s organizacijama civilnoga društva, kroz postojeća tijela ili osnivanjem novih tijela odnosno foruma koji će okupljati predstavnike javnog, profitnog i neprofitnog, nevladinog sektora, kao što su Savjet za razvoj civilnoga društva i Forum Gospodarsko-socijalnog vijeća
- Promicati i zakonski unaprjeđivati odredbe o osnovnim ustavnim pravima slobode udruživanja i prava na javno, mirno okupljanje građana
- Razmotriti mogućnost financiranja programa i projekata koji promiču sudioničku demokraciju
- U hrvatski obrazovni sustav uvoditi obrazovne i odgojne sadržaje kojima se usvajaju vrijednosti, stajališta, znanja i vještine neophodne za razumijevanje aktivnog sudjelovanja građana u demokratskim društvenim procesima
- Uvoditi sadržaje vezane uz sudioničku demokraciju u programe profesionalnog usavršavanja lokalnih i državnih službenika.

Mjere:

- **Izraditi Kodeks pozitivne prakse za savjetovanje i poticati njegovo provođenje.**
Zaključkom Savjeta za razvoj civilnog društva Ured VRH za udruge pokrenut će postupak izrade nacrtu prijedloga kodeksa za savjetovanje u konzultacijama s OCD-ima. Rok za dostavu Središnjem državnom uredu za upravu je lipanj 2007. na mišljenje i daljnji postupak usvajanja.

Nositelji: Ured VRH za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva, Središnji državni ured za upravu

Rok: siječanj – rujanj 2007.

- **Provesti analizu pravnog okvira o pristupu javnosti informacijama prema standardima EU, te shodno tome, donijeti izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama uvođenjem testa javnog interesa i proporcionalnosti u slučaju uskrate**

Nositelji: Središnji državni ured za upravu, središnja tijela državne uprave

Rok: studeni 2007. – ožujak 2008.

- **Razmotriti mogućnost osnivanja Gospodarsko-socijalnog foruma (koji bi uz sindikate i poslodavce uključivao i predstavnike ostalih OCD-a**

Nositelji: Ured za socijalno partnerstvo, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj – lipanj 2007.

- **U godišnje programe profesionalnog obrazovanja i usavršavanja, koje provodi Središnji državni ured za upravu, uvesti sadržaje vezane uz sudioničku demokraciju**

Nositelji: Središnji državni ured za upravu, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika

Rok: rujanj 2007. – lipanj 2008.

5. OBRAZOVANJE ZA DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO I LJUDSKA PRAVA

Obrazovanje o ljudskim pravima i aktivnom, odgovornom građanstvu od ključne je važnosti za razvoj europskih pluralističkih demokracija. Vijeće Europe poduzima posebne programe za pomoć zemljama u demokratskoj tranziciji u razvoju novih nastavnih programa i sredstava za podučavanje o važnim temama. Tako je u cilju kulturne suradnje iniciralo Projekt «Obrazovanje o demokratskom građanstvu» .

Razvoj ljudskih resursa je neophodnost i u civilnom sektoru. Uključivanje sadržaja vezanih za pojmove civilnog društva i stručna saznanja vezana za OCD-e u programe visokog i stručnog obrazovanja izvodit će se u okviru akreditiranih obrazovnih programa. Stoga će jedan od strateških ciljeva i interesa Vlade Republike Hrvatske biti angažiranje organizacija civilnog društva u budućem obrazovnom sustavu.

Ciljevi

- Podupirati provođenje građanskog obrazovanja za građane svih dobnih skupina u formalnim i neformalnim obrazovnim oblicima, te omogućiti kvalitetno učenje izvan organiziranih obrazovnih procesa
- U kreiranju obrazovne politike aktivno građanstvo i socijalnu koheziju uključiti kao važan kriterij, jednako kao što je i zapošljavanje građana
- Nastaviti financiranje programa neformalnog građanskog obrazovanja uz jasne kriterije financiranja te kvalitetnu evaluaciju postignutih rezultata
- Poticati razvoj i provedbu regionalnih i lokalnih programa formalnog i neformalnog obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava potičući suradnju javnih znanstvenih i obrazovnih institucija s organizacijama civilnoga društva
- Provesti analizu sadržaja važećih školskih udžbenika o sadržajima koji se odnose na demokratsko građanstvo, ljudska prava i civilno društvo
- Informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT) učiniti dostupnima svim građanima, odnosno omogućiti svima pravo na jeftinu i dostupnu informaciju
- Posebno stimulirati kreativnost, inovativnost i kvalitetu u izradi domaćih obrazovnih programa, koristeći vlastita te najbolja svjetska iskustva u obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava
- Osigurati neovisnu vanjsku evaluaciju programa organizacija civilnoga društva u obrazovanju za demokratsko građanstvo, ljudska prava, interkulturalno obrazovanje, i u drugim srodnim područjima, koji se prijavljuju za uključivanje u Katalog stručnih skupova i/ili provedbu u osnovnim i/ili srednjim školama
- Osigurati kontinuiranu edukaciju javnih i državnih službenika na lokalnoj i nacionalnoj razini za podizanje razine stručnosti vezane za razumijevanje i procjenu građanskih inicijativa, projekata organizacija civilnog društva te podizati razinu stručnosti vezanu uz vođenje postupka javnog natječaja za financiranje projekata i praćenje provedbe projekata.

Mjere:

- **Osigurati sredstva za financiranje PROGRAMA neformalnog građanskog obrazovanja putem natječaja za OCD-e i druge proveditelje, te provoditi kvalitetnu evaluaciju postignutih rezultata**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog prepristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Uredi za obrazovanje u županijama i gradovima, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: ožujak 2007. – kontinuirano

- **Uvesti PROGRAM odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo za učitelje i mlade osobe srednjoškolskog uzrasta u izvanškolskim aktivnostima**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog prepristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Uredi za obrazovanje županija i gradova, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2011.

- **Provesti analizu sadržaja važećih školskih udžbenika o sadržajima koji se odnose na demokratsko građanstvo, ljudska prava, civilno društvo, volonterstvo i sl.**

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured VRH za ljudska prava, Ured VRH za ravnopravnost spolova, Ured VRH za nacionalne manjine, Savjet za razvoj civilnog društva s OCD-ima

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2008.

- **Provesti analizu korištenja informacijsko komunikacijske tehnologije u RH i donijeti PROGRAM za daljnju provedbu IKT-a**

Nositelji: Središnji državni ured za e-Hrvatsku

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2011.

- **Provesti analizu postojećih obrazovnih programa za demokratsko građanstvo i ljudska prava, osigurati unaprjeđenje i potaći provedbu**

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ured VRH za ljudska prava, Ured VRH za ravnopravnost spolova, Ured VRH za nacionalne manjine, Savjet za razvoj civilnog društva s OCD-ima

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2008.

6. PRAVNI OKVIR ZA DJELOVANJE I RAZVOJ CIVILNOGA DRUŠTVA

Pravni, odnosno zakonski okvir za djelovanje i razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj nalazi se u brojnim propisima, od općih pravnih međunarodnih i domaćih dokumenata, preko temeljnih zakona do specifičnih propisa koji uređuju pojedine aspekte ili subjekte civilnoga društva. Vidljiva je brojnost pravnih propisa koja, iako pruža osnovne temelje za neograničavanje osnivanja i djelovanja organizacija civilnoga društva, nije povoljan zakonski okvir za poticanje njihova razvoja. Stoga je nužno sagledati zakonski okvir u cjelini i utvrditi smjer i opseg njegovih izmjena, sukladno stupnju razvoja civilnoga društva i međusektorske suradnje u Hrvatskoj.

6.1. Temeljni zakoni i propisi

S tim u vezi navedeni su osnovni dokumenti, propisi i zakoni važni za dosadašnji razvoj civilnoga društva u Republici Hrvatskoj.

Međunarodni dokumenti

Opća deklaracija o ljudskim pravima Ujedinjenih naroda još je 1948. godine predvidjela pravo svakoga na slobodno izražavanje mišljenja, izražavanje, mirno okupljanje i udruživanje. Iako nije pravno obavezan dokument, standardi međunarodnog prava iz Opće deklaracije preuzeti su u drugim pravno obavezujućim instrumentima čija je stranka Republika Hrvatska. Jedan od njih je Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima UN-a, koji stvara obvezu država da usvoje zakonske propise kojima će promicati i jamčiti pravo na izražavanje, mirno okupljanje i slobodno udruživanje. Uz navedeno, Republika Hrvatska uvrstila je u svoj pravni poredak i Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava koja osigurava pravo na slobodu izražavanja, slobodu udruživanja i mirnog okupljanja ne samo u svojim člancima već i kroz razvijenu praksu Europskog suda za ljudska prava.

Ustav Republike Hrvatske

Ustav Republike Hrvatske jamči pravo na slobodno izražavanje mišljenja, razmjenu informacija te pravo na slobodno udruživanje građana radi zaštite svojih probitaka ili zauzimanja za socijalna, gospodarska, politička, nacionalna, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve. Pravo slobodnog udruživanja ograničeno je zabranom nasilnog ugrožavanja demokratskoga ustavnog poretka, te neovisnosti, jedinstvenosti i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske.

6.2. Propisi koji reguliraju osnivanje i djelovanje različitih vrsta organizacija civilnoga društva

U Republici Hrvatskoj postoji više zakona i propisa koji reguliraju osnivanje i djelovanje različitih vrsta organizacija civilnoga društva. Riječ je o sljedećim propisima:

Zakon o udrugama

Zakon o zakladama i fondacijama

Zakon o ustanovama

Zakon o humanitarnoj pomoći

Zakon o humanitarnoj pomoći primjenjuje se na udruge, vjerske zajednice i druge domaće i strane neprofitne pravne osobe kojima je jedan od statutarnih ciljeva pružanje humanitarne pomoći, tzv. "humanitarne organizacije".

Uz navedene zakone koji propisuju osnivanje i djelovanje većeg broja organizacija civilnog društva u općem smislu, postoje također i zakoni koji se odnose na posebne vrste neprofitnih organizacija. Ovdje je važno spomenuti Zakon o političkim strankama, Zakon o vatrogastvu, Zakon o Hrvatskom crvenom križu, Zakon o sportu, Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica i Zakon o radu.

6.3. Propisi koji reguliraju specifičnosti i/ili iznimke u djelovanju i poslovanju organizacija civilnoga društva

Pravni sustav Republike Hrvatske ima također nekoliko zakona i podzakonskih propisa koji uređuju specifičnosti i/ili iznimke u djelovanju i poslovanju organizacija civilnoga društva. Evo nekoliko najvažnijih:

Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara

Zakon i Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost

Zakon o porezu na dobit

Zakon o porezu na dohodak

Carinski zakon

Zakon o sudskim pristojbama

Zakon o upravnim pristojbama

6.4. Dokumenti kojima se uređuju odnosi države i organizacija civilnoga društva

Na djelovanje organizacija civilnoga društva, posebice na odnos državne ili lokalne i regionalne (područne) samouprave i organizacija civilnoga društva, posredno se primjenjuju sljedeći dokumenti:

Prijedlog Programa suradnje Vlade Republike Hrvatske i nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva

Nacionalni program Vlade Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji

Poslovnik Vlade Republike Hrvatske

Ciljevi

- Uskladiti zakonske i podzakonske propise: horizontalno (jedan propis s drugim) i vertikalno (niži propis s višim)
- Utvrditi potrebu sveobuhvatnog usklađivanja pravnog okvira za djelovanje organizacija civilnoga društva, s posebnim naglaskom na propisima koji se posredno odnose na njihovo djelovanje
- Usvojiti novi model klasifikacije organizacija civilnoga društva tako da se jasno razlikuju organizacije koje obavljaju djelatnost od općeg interesa odnosno koje djeluju za opće (javno) dobro, od organizacija koje su osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba svojih članova

- Izmijeniti porezne propise kako bi se određenim povlasticama stimulirala filantropija i kultura davanja za opće dobro
- Donijeti Program suradnje Vlade Republike Hrvatske i nevladinog, neprofitnog sektora u Hrvatskoj uvažavajući specifičnosti lokalnih programa suradnje/povelja o suradnji jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i organizacija civilnoga društva koji djeluju na tom području
- Donijeti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, kako bi se osigurali jasni uvjeti financiranja programa i projekata udruga i drugih organizacija civilnoga društva, i mjerenje njihova utjecaja na promjene u zajednici postignute projektima financiranim javnim novcem
- Uskladiti pravni okvir, posebice onih propisa koji se posredno odnose na njihovo djelovanje, od radnih odnosa i zaštite na radu, porezne obveze, sudjelovanje u pravnom prometu u tuzemstvu i inozemstvu, do deviznog i kuskog poslovanja
- Napustiti praksu da zakoni koji se odnose na djelovanje organizacija civilnoga društva posebno nabrajaju različite vrste povlastica i kategorije povlaštenih organizacija civilnoga društva jer navedeno, u nedostatku čvrstih kriterija, dovodi do neujednačenosti propisa i izostavljanja određenih vrsta organizacija civilnoga društva
- Unaprijediti zakonski i institucionalni okvir za djelovanje neprofitnih medija s ciljem jačanja demokratizacije i razvoja civilnoga društva

Mjere:

- **Provesti analizu postojećeg zakonodavstva s preporukama za izmjene, dopune i donošenje pravnih propisa za ostvarivanje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva**

Nositelji: Središnji državni ured za upravu, ostala središnja tijela državne uprave, Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2008.

- **Donijeti nove propise i uskladiti postojeće za daljnji razvoj civilnog društva u RH, kao i njihovo provođenje: Zakon o volonterstvu, Zakon o zakladama, Zakon o organizacijama koje djeluju za opće dobro i njihovo provođenje**

Zakon o volonterstvu usvojila je Vlada Republike Hrvatske na svojoj sjednici održanoj 10. listopada 2006., te je upućen na daljnju proceduru.

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge i ostala središnja tijela državne uprave

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2008.

- **Usvojiti novi model klasifikacije organizacija civilnoga društva tako da se jasno razlikuju organizacije koje obavljaju djelatnost od općeg interesa odnosno koje djeluju za opće (javno) dobro, od organizacija koje su osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba svojih članova**

Nositelji: Ured VRH za udruge, Središnji državni ured za upravu, Ministarstvo financija, Državni zavod za statistiku, tijela državne uprave u županijama

Rok: prosinac 2007. – lipanj 2008.

- **Utvrđiti kriterije za dobivanje statusa organizacija koje djeluju za opću (javnu) dobrobit, njihovo registriranje i praćenje djelovanja**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Fond za razvoj i zapošljavanje

Rok: travanj 2007.- prosinac 2008.

- **Usvojiti i provoditi Program suradnje Vlade Republike Hrvatske i nevladinog, neprofitnog sektora u Republici Hrvatskoj. Poticati uspostavljanje partnerskih odnosa između lokalne samouprave i OCD-a (Povelje o suradnji), te razvijati i poticati zajedničke programe u pojedinim sektorima**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge i jedinice lokalne i područne samouprava, resorna ministarstva

Rok: siječanj 2007. – srpanj 2007.

- **Usvojiti novi model klasifikacije organizacija civilnoga društva tako da se jasno razlikuju organizacije koje obavljaju djelatnost od općeg interesa odnosno koje djeluju za opće (javno) dobro, od organizacija koje su osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba svojih članova**

Nositelji: Ured VRH za udruge, Središnji državni ured za upravu, Ministarstvo financija, Državni zavod za statistiku, tijela državne uprave u županijama

Rok: siječanj 2009. – prosinac 2011.

7. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA POTPORU RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA

Institucionalni okvir koji podupire razvoj civilnoga društva, ali i međusektorsku suradnju u Hrvatskoj, temelji se na nekoliko bitnih uredbi i zaključaka Vlade Republike Hrvatske, a to su: Uredba o Uredu za udruge od 1. listopada 1998. godine, Odluka o osnivanju Savjeta za razvoj civilnoga društva (14. ožujka 2002. godine), Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju Savjeta za razvoj civilnog društva, te imenovanju predsjednika i članova Savjeta (3. srpnja 2003.), Odluka o izmjeni Odluke o osnivanju Savjeta za razvoj civilnog (12. ožujka 2004.), te Zakon o Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva (21. listopada 2003.).

Ciljevi

- Definirati zadaće i odnose između Ureda Vlade RH za udruge, Savjeta za razvoj civilnoga društva te Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva
- Izraditi model savjetovanja s organizacijama civilnoga društva koji će se provoditi putem Savjeta za razvoj civilnoga društva kao savjetodavnog tijela Vlade RH o svim pitanjima važnim za razvoj civilnoga društva i međusektorsku suradnju

- Osigurati stalno usavršavanje suradnje i razumijevanja razvoja civilnoga društva u svim tijelima državne uprave te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave od tijela zaduženih za registraciju organizacija civilnoga društva do tijela uključenih u financiranje i potporu razvoju civilnoga društva

Mjere

- **Donijeti Uredbu o Uredu VRH za udruge**

U postupku je donošenja.

Nositelji: Ured VRH za udruge

Rok: siječanj 2007.

- **Donijeti Odluku o imenovanju članica i članova Savjeta za razvoj civilnog društva**
U postupku donošenja

Nositelji: Savjeta za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, regionalni forumi

Rok: siječanj – ožujak 2007.

- **Utemeljiti forum, savjet ili radnu skupinu koji će biti odgovorni za promidžbu partnerstava između nevladinih, neprofitnih organizacija i lokalne vlasti.**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, regionalni forumi

Rok: siječanj – ožujak 2007.

- **Provesti analizu institucionalnog okvira i prakse suradnje tijela državne uprave s OCD-ima**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge, Fond za razvoj i zapošljavanje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2008.

- **Izraditi uredbu po kojoj bi odjeli u javnom sektoru koji se bave civilnim društvom i partnerstvom bili u obvezi surađivati s Uredom VRH za udruge i Savjetom za razvoj civilnog društva**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva u suradnji s OCD-ima, Ured VRH za udruge, Fond za razvoj i zapošljavanje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2008.

8. SUSTAV FINANCIRANJA POTPORE I RAZVOJA CIVILNOGA DRUŠTVA

U cilju pojednostavljenja praćenja korištenja proračunskih sredstava i smanjenja administrativne procedure za dobivanje istih te isključivanja paralelnog financiranja, Vlada Republike Hrvatske će omogućiti osnivanje jedinstvene evidencije civilnih organizacija koje su putem natječaja dobile podršku iz Državnog proračuna. Isto tako, Vlada Republike Hrvatske dat će smjernice lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u cilju objedinjena ovog postupka. Znači, u dogledno vrijeme razvit će se sustav sufinanciranja organizacije civilnog društva, njegovo praćenje, kao i otkrivanje nepravilnosti, nedostataka, teritorijalnih nedosljednosti i odstupanja u mehanizmima dodjele proračunskih sredstava. Ujedno će Vlada RH motivirati profitni sektor kroz porezni sustav za sudjelovanje u sufinanciranju civilnog sektora sa strateškim ciljem da u većoj mjeri doprinose izvorima financiranja civilnih organizacija. Isto tako, značajnije će se kroz primjenu Zakona o volonterstvu vrednovati dobrovoljni rad.

8.1. Financiranje inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva

Ciljevi

- Usvojiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga
- Pripremiti praktični priručnik za provedbu Kodeksa
- Poticati izobrazbu državnih službenika i službenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave vezanu za provedbu odredbi Kodeksa
- Utvrditi postupak odabira članova povjerenstava za procjenu prijavljenih projekata i programa organizacija civilnoga društva na natječajima tijela državne uprave, te postupku procjene i odabira najkvalitetnijih projekata
- Utvrditi mjere za sprječavanje mogućeg sukoba interesa članica i članova povjerenstava za procjenu
- Pripremiti godišnje planove i kalendare raspisivanja javnih natječaja za dodjelu financijske potpore projektima i programima organizacija civilnoga društva
- Izraditi učinkoviti sustav izvještavanja korisnika financijskih potpora o rezultatima provedbe financiranih projekata i programa
- Razmotriti uvođenje prakse u kojoj država ugovara obavljanje društveno korisnih usluga i poslova s organizacijama civilnoga društva postupkom javne nabave, uvažavajući dobru praksu iz Europske unije
- Definirati sustav koji će utvrditi djelovanje za opće dobro te, izmjenom poreznih i drugih relevantnih propisa, omogućiti olakšice organizacijama koje provode djelatnosti za opću dobrobit
- Utvrditi koji su rezultati uvođenja poreznog odbitka od 2 posto na davanja organizacijama civilnoga društva na temelju odgovarajućih analiza u mjerodavnim tijelima, te sukladno dobivenim podacima unaprijediti postojeće propise
- Osigurati kvalitetno privlačenje i korištenje fondova EU namijenjenih razvoju civilnoga društva, i to kroz nacionalni sustav upravljanja financijskim potporama iz EU.

Mjere

- **Usvojiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (za sve razine)**

U postupku je donošenja.

Nositelji: Središnji državni ured za upravu i ostala središnja tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj – ožujak 2007.

- **Izraditi PROGRAM izobrazbe za provedbu Kodeksa na nacionalnoj i lokalnoj razini**
Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Središnji državni ured za upravu, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Akademija lokalne demokracije, jedinice lokalne i područne samouprave, resorna ministarstva, vladini uredi

Rok: travanj 2007. – lipanj 2008.

- **Izraditi i provesti sustav izvještavanja**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Središnji državni ured za upravu, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Akademija lokalne demokracije, jedinice lokalne i područne samouprave, resorna ministarstva, vladini uredi

Rok: travanj 2007. – lipanj 2008.

- **Izraditi godišnje planove i kalendare raspisivanja javnih natječaja za dodjelu financijske potpore projektima i programima organizacija civilnoga društva**

Nositelji: Resorna ministarstva i ostala središnja tijela državne uprave koja dodjeljuju financijske potpore OCD-ima, jedinice lokalne i područne samouprave, Savjet za razvoj civilnog društva, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: rujan 2007. – prosinac 2007. (svake godine)

8.2. Ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva

Ciljevi

- U provedbi reformi socijalne skrbi, zdravstva i obrazovanja te drugih područja uključiti organizacije civilnoga društva kao pružatelje usluga u tim područjima te u tu svrhu izmijeniti potrebne propise
- Izraditi standarde, prioritete i mjerila za kvalitetno socijalno ugovaranje, odnosno ugovaranje pružanja javnih usluga s organizacijama civilnoga društva

Mjere

- **Provesti socijalno ugovaranje države i OCD-a s preporukama za daljnje unaprjeđenje socijalnog ugovaranja u procesu reforme sustava zdravstva i socijalne skrbi**
Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Savjet za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2007. i kontinuirano

- **Izraditi pravilnik o standardima, prioritetima i mjerilima za socijalno ugovaranje**
Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured VRH za socijalno partnerstvo, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: siječanj 2008. – prosinac 2009.

- **Uspostaviti sustav redovnog informiranja OCD-a o EU fondovima**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured VRH za socijalno partnerstvo, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Hrvatski zavod za zapošljavanje

Rok: siječanj 2008. – prosinac 2009.

8.3. Razvoj socijalne ekonomije i neprofitnog poduzetništva

Ciljevi

- Poticati programe socijalnog poduzetništva, socijalne ekonomije i socijalnog zapošljavanja stvarajući poticajni zakonodavni i porezni okvir za poduzeća i neprofitne organizacije
- Razviti mjere sustavnog praćenja učinaka i procjene uspješnosti ulaganja u neprofitno poduzetništvo u odnosu na ekonomske i socijalne učinke
- Predložiti subjekte koji mogu biti nositelji programa socijalnog zapošljavanja, te koji bi na temelju određenih uvjeta mogli ostvarivati određene olakšice u poslovanju
- Sustavno raditi na razvijanju mjera za izgradnju kapaciteta i infrastrukturne podrške za sve subjekte socijalnog poduzetništva
- Razvijati središta podrške za socijalno poduzetništvo te razvijati regionalne i nacionalne forume za socijalno poduzetništvo
- Razmotriti mogućnost da se osigura financijska sredstva podrške za početna ulaganja u socijalno poduzetništvo i za održivost u kasnijim razvojnim fazama poduzetničkog poslovanja
- Poticati profitni sektor da se aktivnije uključuje u programe socijalnog zapošljavanja, kako kroz programe sufinanciranja programa neprofitnog poduzetništva, tako i osiguravanjem pristupa tržištu te pružanjem mentorskih usluga organizacijama koje se bave neprofitnim poduzetništvom

- Poticati zajedničke programe socijalnog zapošljavanja javnog, poslovnog i neprofitnog sektora na lokalnim razinama kroz javno-privatno partnerstvo
- Osigurati posebne porezne uvjete za programe neprofitnog poduzetništva
- Izračunati i uključiti ekonomske pokazatelje socijalne ekonomije u izračun BDP-a
- Poticati umrežavanje sa srodnim organizacijama u Europi i svijetu

Mjere

- **Izraditi i provesti PROGRAM edukacije o neprofitnom poduzetništvu za OCD-e, predstavnike javnog i profitnog sektora**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretprijetnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, OCD-i

Rok: siječanj 2007. – prosinac 2009.

- **Utvrđiti nadležno tijelo za razvoj socijalnog poduzetništva**

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u suradnji s OCD-ima, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured VRH za socijalno partnerstvo, sindikati

Rok: srpanj 2007. – ožujak 2008.

9. REGIONALNI RAZVOJ

U cilju provedbe regionalnog razvoja Vlada Republike Hrvatske poticat će umrežavanje organizacija civilnog društva na regionalnoj razini i stvarati mogućnosti za osnivanje regionalnih centara za nevladine organizacije. Isto tako, Vlada će poticati aktivnosti vezane za osnivanje zaklada lokalne zajednice, a u cilju suradnje javnog, profitnog i civilnog sektora, poticat će potpisivanje *Povelja o suradnji između lokalnih vlasti i NVO-a s tog geografskog područja*.

Ciljevi

- Održati i unaprijediti dobru praksu sudjelovanja predstavnika organizacija civilnoga društva u županijskim razvojnim partnerstvima
- Primijeniti načela Kodeksa pozitivne prakse i standarda za financiranje programa organizacija civilnoga društva u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Podržati i kroz javne natječaje dodatno ojačati postojeće strukture, organizacije i programe koji pružaju potporu razvoju kapaciteta organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini
- U suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te organizacijama i programima za potporu razvoju civilnoga društva izraditi i provesti programe decentralizacije financijskih sredstava za financiranje inicijativa, projekata i programa organizacija civilnoga društva na lokalnoj i regionalnoj razini

- Predložiti kao prioritete, u nacionalnim programima dodjele financijskih potpora organizacijama civilnoga društva, one hrvatske regije u kojima je potrebno ojačati razvoj organizacija, njihovih programa, međusektorske suradnje i socijalne kohezije, kao preduvjete društvenog i gospodarskog razvoja tih područja Hrvatske
- Uključivati organizacije civilnoga društva u planiranje gospodarskog i društvenog razvoja, operativnih godišnjih planova i proračuna kako bi se jasnije planiralo korištenje nacionalnih i EU fondova namijenjenih regionalnom razvoju
- Osmisliti način sufinanciranja kvalitetnih razvojnih regionalnih programa kako bi se zadovoljili osnovni tehnički preduvjeti za dobivanje sredstava iz EU fondova
- Stvarati uvjete i mogućnosti za veće uključivanje privatnog profitnog sektora u financiranje projekata i programa organizacija civilnoga društva
- Omogućiti izobrazbu i usavršavanje službenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave o modelima međusektorske suradnje putem programa Europskog centra za međusektorska partnerstva u Zadru i Akademiji za lokalnu demokraciju.

Mjere:

- **Izraditi i provesti PROGRAM promocije i prikaza dobre prakse županijskih i drugih razvojnih partnerstava na lokalnoj i regionalnoj razini (savjetovanje, publikacije, mediji, financiranje lokalnih projekata)**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Zaklada za razvoj civilnog društva, u suradnji s lokalnom i područnom samoupravom i OCD-ima

Rok: prosinac 2007. – prosinac 2009.

- **Izraditi i provesti program provedbe javnih natječaja i poziva na suradnju za potporu razvoja kapaciteta OCD-a na lokalnoj i regionalnoj razini. Motivirati lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu da aktivno osigurava i podupire centre/projekte potpore OCD-a i volonterstva**

Nositelji: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: ožujak 2007. – u kontinuitetu

- **Izraditi i provesti PROGRAM decentraliziranog financiranja sredstava za projekte OCD-a na lokalnoj/regionalnoj razini**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: ožujak 2007. – u kontinuitetu

- **Osmisliti i izraditi program tehničke pomoći za jedinice lokalne samouprave - priprema i upravljanje projektima, koje će pružati OCD-i**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu

okoliša, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Savez udruga gradova i udruge općina RH, Hrvatska zajednica županija, Ured VRH za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva

Rok: prosinac 2007. – prosinac 2009.

- **Provesti tehničku pomoć putem natječaja**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju EU fondova, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu okoliša, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Savez udruga gradova i udruge općina RH, Hrvatska zajednica županija, Ured VRH za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva

Rok: prosinac 2007. – prosinac 2009.

- **Osmisliti i provesti PROGRAM suradnje OCD-a s privatnim, profitnim sektorom uz korištenje primjera dobre prakse**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, Regionalna razvojna agencija, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge

Rok: lipanj 2007. – prosinac 2008.

- **Osmisliti i organizirati, te poduprijeti projekte OCD-a za izobrazbu u području međusektorske suradnje za jedinice lokalne i područne samouprave**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: EU centar - Zadar, Akademija za lokalnu demokraciju, Savez udruga gradova i udruge općina RH, nadležna tijela uprave i relevantni OCD-i, Središnji državni ured za upravu (Trening centar za državne službenike), Ured VRH za udruge

Rok: rujanj 2007. – u kontinuitetu

10. RAZVOJ VOLONTERSTVA, FILANTROPIJE I ZAKLADNIŠTVA

Organizirano filantropsko djelovanje u Republici Hrvatskoj odvija se kroz volonterski rad, zakladništvo te filantropsko djelovanje humanitarnih organizacija, javnih humanitarnih akcija i poslovnih subjekata.

10.1. Razvoj volonterstva u Hrvatskoj

Volonterstvo kao dobrovoljno pružanje usluga ima svoju dugu i raširenu tradiciju u hrvatskom društvu i povremeno preuzima ključnu ulogu u kriznim situacijama. Osnovna misija mnogih organizacije civilnoga društva je volonterski rad, a isto tako volonteri sudjeluju u djelatnostima drugih organizacija. Ujedno, volonterski rad predstavlja značajan izvor snage civilnog sektora.

Ciljevi

- Usvojiti Zakon o volontiranju (ili volonterskom radu) kojim će se jasnije odrediti mogućnosti i odnosi prigodom volontiranja
- Omogućiti jačanje volonterskih centara u Hrvatskoj kao potrebnu infrastrukturu volonterskog rada
- Razviti sustav vrijednosti za opće dobro kroz sustav odgoja i obrazovanja te upoznati djecu i mlade s vrijednostima volontiranja
- Razmotriti mogućnost financiranja program koji promiču i prakticiraju volontiranje radi jačanja društvenog (socijalnog) kapitala
- Osigurati model institucionalnog priznavanja volonterskog rada kao preduvjeta za dugoročni razvoj kulture volontiranja i ostvarivanja prednosti u korištenju usluga ili kod zapošljavanja
- Osmisliti način prikupljanja podataka o učestalosti i proširenosti volonterskih aktivnosti
- Uključiti ekonomske vrijednosti volonterskog rada u izračun BDP-a
- Poticati i razvijati volonterske programe u institucijama
- Podupirati unaprjeđivanje znanja o volonterstvu putem istraživanja i izobrazbe

10.2. Razvoj zakladništva

U cilju promicanja interesa za održivost civilnog sektora, međusektorske suradnje, inicijative građana, filantropije i volonterstva, kroz obrazovanje, subvencije, kampanje javne svijesti, službe evaluacije, istraživanja i regionalnog razvoja, Vlada Republike Hrvatske će poticati osnivanje javnih, mješovitih i privatnih zaklada. Na taj način stvarat će se mogućnosti preusmjeravanja prema izvorima sredstava za OCD-e.

Ciljevi

- Donijeti novi zakon o zakladama kako bi se pojednostavnio proces registracije i olakšavanja uvjeta vezanih uz imovinu zaklade prilikom osnivanja
- Uspostaviti transparentan registar zaklada u kojem bi podaci o registraciji i godišnji financijski izvještaji o poslovanju zaklada predstavljali osnovnu informaciju za praćenje razvoja zakladništva
- Osigurati financijsku i infrastrukturnu potporu razvoju zaklada lokalnih zajednica
- Osigurati poticajne porezne uvjete za rad i djelovanje zaklada kao i poticajni okvir za učinkovitu upravljanje zakladnom imovinom onih zaklada koje djeluju u korist javne dobrobiti
- Poticajnim mjerama stvarati pretpostavke za razvoj korporacijske filantropije i zakladništva, kao i za razvoj javnih zaklada

Mjere:

- **Usavršiti model institucionalnog priznavanja volonterskog rada kao preduvjeta za dugoročni razvoj kulture volontiranja i ostvarivanja prednosti u korištenju usluga ili kod zapošljavanja**

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo

znanosti, obrazovanja i športa, volonterski centri, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Državni zavod za zapošljavanje, Državni zavod za statistiku

Rok: travanj 2007. – travanj 2008.

- **Izraditi i provesti PROGRAM provedbe volonterstva u institucijama**

Nositelji: Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ured VRH za udruge

Rok: rujan 2008. – prosinac 2009.

- **Uspostaviti transparentan registar zaklada u kojem bi podaci o registraciji i godišnji financijski izvještaji o poslovanju zaklada predstavljali osnovnu informaciju za praćenje razvoja zakladništva**

Nositelji: Središnji državni ured za upravu, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ministarstvo financija i ostala resorna ministarstva, Državni ured za reviziju

Rok: siječanj 2007. – lipanj 2007.

- **Izraditi i provesti financijsku i infrastrukturnu potporu razvoju zaklada lokalnih zajednica u suradnji s OCD-ima**

Nositelji: Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, nadležna tijela lokalne samouprave

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

11. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA U MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

Zahvaljujući utjecaju globalizacije i rastućoj internacionalizaciji problema i izazova koji nadilaze tradicionalnu ulogu države u međunarodnim odnosima, razvoj civilnoga društva u Hrvatskoj mora se nužno promatrati u širim međunarodnim okvirima.

Suočavanje s nekim ključnim pitanjima međunarodnih odnosa kao što je primjerice sigurnost uključuje zaštitu okoliša, borbu protiv siromaštva, suzbijanje širenja zaraznih bolesti, borbu protiv raznih oblika diskriminacije i druga pitanja koja podrazumijevaju smanjivanje napetosti i sprječavanje nasilnih sukoba na najnižoj mogućoj razini (u lokalnim zajednicama), također iziskuju aktivan angažman civilnoga društva. Organizacije civilnoga društva imaju sve važniju ulogu u zemljama u razvoju diljem svijeta, pomažući demokratsku tranziciju, promičući pravo na obrazovanje i zdravstvenu skrb te pružajući humanitarnu pomoć, pogotovo u područjima gdje je pojedinim državama i državnim institucijama iz različitih razloga otežan pristup i utjecaj. Veliki broj organizacija civilnoga društva u Hrvatskoj svojim angažmanom u izgradnji hrvatske države, na pitanjima tranzicije i rješavanja problema nastalih kao posljedica rata, stekle su dragocjeno iskustvo i znanje koje mogu primijeniti u zemljama i regijama gdje postoje slične potrebe.

Jedno od strateških pitanja Vlade RH je pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji. U procesu pristupanja organizacije civilnog društva imaju značajnu ulogu u kreiranju javnog mnijenja i senzibilizacije građana te mogu učiniti iznimno puno u području djelovanja:

- primjene znanja i informacija o Europskoj uniji;

- utjecaja pojedinih politika koje su na snazi u EU na hrvatsko gospodarstvo;
- slobodno kretanje roba, usluga, osoba i kapitala sa pozicija civilnog sektora;
- uspostavljanja kontakata s međunarodnim organizacijama za pomoć i razvoj te s druge strane podrška EU razvoju organizacija civilnog društva

Od Vlade RH očekuje se omogućavanje OCD-ima učinkovito korištenja pretpristupnih fondova, kao podloga za pripremu korištenja strukturnih i kohezijskih fondova EU, kao i usklađivanje zakonodavnog okvira sa pravnim propisima EU.

11.1. Suradnja u provođenju zajedničkih ciljeva vanjske politike i uloga socijalne diplomacije

Područje vanjske politike i međunarodnih odnosa od sve većeg je interesa za građane Hrvatske, pogotovo zahvaljujući intenziviranju europskog integracijskog procesa i sve prisutnijim javnim raspravama o nekim ključnim vanjskopolitičkim prioritetima Hrvatske.

11.2. Uloga organizacija civilnoga društva u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji

Uloga organizacija civilnoga društva u procesu pristupanja Hrvatske EU može se promatrati kroz nekoliko aspekata:

- pokretanje javnog dijaloga o procesu pristupanja Hrvatske EU, o različitim aspektima tog procesa, reformama i njihovim učincima
- uključivanje u provedbu Komunikacijske strategije informiranja hrvatske javnosti o procesu pristupanja EU
- sudjelovanje u procesu pristupnih pregovora i praćenje napretka u ispunjavanju uvjeta za punopravno članstvo u Uniji
- suradnja u provedbi vanjske komunikacijske strategije prema državama članicama EU koja doprinosi boljem razumijevanju građana Hrvatske i tih zemalja
- poticanje bolje iskoristivosti pretpristupnih fondova EU i snažnije uloge u budućem korištenju strukturnih fondova.

11.3. Doprinos organizacija civilnoga društva jačanju regionalne suradnje

Regionalna suradnja je temelj nastanka Europske unije; ona je začetak procesa europskih integracija. Regionalna suradnja jedan je od ciljeva vanjske politike Republike Hrvatske, a posebno je istaknuta u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), imajući u vidu nedavnu povijest ovog dijela jugoistočne Europe. Kroz SSP, Hrvatska se obvezala aktivno promicati regionalnu suradnju, a posebno ostvarivati suradnju s državama potpisnicama SSP-a. S druge strane, EU se obvezala pružiti potporu projektima od regionalnog ili prekograničnog značenja.

U dokumentu koji je objavila Europska komisija, *Regional cooperation in the western Balkans, A policy priority for the European Union* (2005.), navodi se kako su zemlje regije, u skladu s obvezama vezanim uz regionalnu suradnju, koje su preuzele na Summitu u Zagrebu 2000. godine i u Solunu 2003. godine, već postigle znatan napredak na području trgovine, energetike i transporta. Također se navodi kako su potrebni daljnji naponi da bi se poboljšala suradnja između ljudi i zemalja.

Ciljevi regionalne suradnje su:

- izgradnja mira i stabilnosti

- poboljšanje političkih i dobrosusjedskih odnosa
- ekonomski i socijalni oporavak i prosperitet
- povratak izbjeglica
- borba protiv organiziranog kriminala i korupcije
- suradnja na pitanjima azila i ilegalnih migracija
- reforma pravosudnog sustava

Ciljevi:

U svrhu promicanja suradnje i mogućeg partnerstva između Vlade i organizacija civilnoga društva u formuliranju i provedbi vanjske politike:

- Promicati savjetovanja i razmjenu informacija između predstavnika organizacija civilnoga društva i ključnih nositelja državne vanjske politike
- Uključivati predstavnike organizacija civilnoga društva prema potrebi u programe izobrazbe MVPEI-a, podrazumijevajući pritom i tečajeve Diplomatske akademije MVPEI-a
- Sudjelovati u planiranju i provedbi razvojne pomoći Hrvatske trećim zemljama, u fazi kada to proces pristupanja EU bude iziskivao
- Prema iskazanim potrebama surađivati s organizacijama civilnoga društva tijekom službenih posjeta vladinih dužnosnika inozemstvu, kao i tijekom stranih službenih posjeta Hrvatskoj, posebice u području ljudskih prava i prava nacionalnih manjina
- Promicati bolju suradnju hrvatskih diplomatskih predstavništava u inozemstvu i organizacija civilnoga društva iz Hrvatske
- Podupirati inicijativu uspostave mreže hrvatskih udruga aktivnih u inozemstvu

U svrhu poticanja aktivnije uloge organizacija civilnoga društva u procesu europskih integracija:

- Ostvarivati preduvjete i otvarati prostor javnog dijaloga (političkog i civilnog) o svim izazovima i mogućnostima vezanima uz proces pristupanja Hrvatske EU
- Uspostavljati formalne i neformalne mehanizme savjetovanja s civilnim društvom u procesu pristupanja EU kroz kodeks pozitivne prakse i unaprjeđenja kvalitete djelovanja. Kodeks se odnosi na savjetovanje, procjenu politike i provedbu, sukladno prijedlogu Programa suradnje, a u skladu s općim načelima i minimalnim standardima za savjetovanje prihvaćenima na razini EU
- Analizirati učinke pristupanja Hrvatske EU po sektorima, i dostavljati rezultate na uvid javnosti
- Osigurati građanima dostupnost informacija o procesu pristupanja Hrvatske EU
- Uključivati relevantne predstavnike civilnoga društva u izradu nacionalnih strategija i programa u sklopu procesa prilagodbi EU
- Uključivati relevantne predstavnike civilnoga društva u programiranje okvira za pretpriступne fondove
- Poticati i financirati obrazovne programe o EU namijenjene predstavnicima civilnoga društva
- Poticati i financirati studijske posjete zbog razmjene znanja i iskustava između civilnoga društva u Hrvatskoj i EU
- Poticati i financirati umrežavanje i suradnju predstavnika civilnoga društva u Hrvatskoj i u EU

- Podupirati aktivnije sudjelovanje organizacija civilnoga društva iz Hrvatske u raspravama koje se na europskoj razini vode o ključnim pitanjima budućeg ustroja Europske unije (Europski ustav, Europska komunikacijska politika, demokratski deficit EU, itd.)

Radi poticanja aktivnijeg doprinosa civilnoga društva jačanju regionalne suradnje:

- Uključivati predstavnike civilnoga društva u izradu nacionalnih strategija i programa regionalne suradnje
- Poticati i financirati programe i projekte civilnoga društva važne za ostvarivanje ciljeva regionalne suradnje RH
- Poticati i financirati partnerstva civilnoga društva i lokalne samouprave u provedbi programa i projekata prekogranične suradnje.

Mjere:

- **Zadužiti stručnjake za međunarodne odnose i europske integracije za poticanje savjetovanja i razmjenu informacija između predstavnika OCD-a i ključnih nositelja državne vanjske politike.**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured VRH za udruge, Savjet za razvoj civilnog društva (kroz povjerenstva)

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

- **Provesti Program jačanja suradnje s organizacijama civilnog društva u provedbi politike razvojne pomoći Hrvatske trećim zemljama**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

- **Omogućiti kontinuirani i strukturirani dijalog s organizacijama civilnog društva o izazovima i mogućnostima pristupanja Hrvatske EU kroz Nacionalni forum za pridruživanje EU**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge

Rok: siječanj 2007. – u kontinuitetu

- **Izraditi analizu o razini uključenosti organizacija civilnog društva u proces programiranja za pretpristupne fondove te izraditi preporuke za poboljšanja u tom smislu**

Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpristupnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ministarstvo financija, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Ured VRH za ljudska prava, Ured VRH za ravnopravnost spolova, Ured VRH za socijalno partnerstvo, Gospodarsko i socijalno vijeće

Rok: svibanj - listopad 2007.

- **Uključiti OCD-e u postojeće i planirane programe izobrazbe o EU**
Uključivati OCD-e u strateško planiranje i partnerstva.
Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo financija, savjet za razvoj civilnog društva, relevantne OCD-e, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge

Rok: siječanj 2008. – u kontinuitetu

- **Izraditi i provesti edukativni PROGRAM za aktivno sudjelovanje OCD-a iz Hrvatske u raspravama koje se na europskoj razini vode o ključnim pitanjima budućeg ustroja EU preko uključivanja u mreže s organizacijama iz EU**
Postoji mogućnost financiranja iz integriranog pretpripravnog programa IPA

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Središnji državni ured za upravu, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Rok: siječanj 2008. – u kontinuitetu

- **Uvesti mogućnost financiranja programa i projekata koji potiču jačanje regionalne suradnje RH iz godišnjih programa tijela državne uprave (koji raspisuju natječaje za potpore OCD-ima iz sredstava javnih fondova)**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: prosinac 2007. – u kontinuitetu

- **Osmisliti i organizirati jače uključivanje komponente civilnog društva u rad postojećih regionalnih inicijativa u koje je uključena RH (na primjer SEECP - Proces suradnje u jugoistočnoj Europi, itd.)**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: siječanj 2008. – u kontinuitetu

- **Izraditi analizu dosadašnje uključenosti organizacija civilnog društva iz RH u programe i projekte prekogranične suradnje EU te osmisliti preporuke za jedinice lokalne samouprave na tom planu**

Nositelji: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Savjet za razvoj civilnog društva, Ured VRH za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, jedinice lokalne i područne samouprave

Rok: prosinac 2007. – u kontinuitetu

IZVORI LITERATURE:

1. Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u Republici Hrvatskoj od 2006.-2011. godine
2. Strategije vlada država iz posljednjeg vala proširenja EU (Mađarska, Slovačka, Poljska, Estonija, Slovenija)